

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ב תמוז, ה'תשכ"ז

חלק א – יו"ל לשי"פ קרח, יום ההילולא גי' תמוז, היתשע"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתים לבריאה

שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא הח"י של כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע — הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתועדות י"ב תמוז ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — כמה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות קודש" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"ב
שנת המאתיים להסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2012 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5772 • 2012

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת יום ה' פ' פינחס, י"ב תמוז, ה'תשכ"ז.

בלתי מוגה

א. פותחין בדבר מלכותי — בדברי רבינו נשיאנו, בעל הגאולה והשמחה (ובפרט בעמדנו ביום שמחתו וגאולתו), בחג הגאולה י"ב תמוז הראשון לבואו לארה"ב על מנת להשתקע (לאחרי ביקורו שם מקודם לכן), בשנת ת"ש — שאז היתה הקביעות של י"ב-י"ג תמוז כמו בשנה זו, ביום ה' וביום ו' פ' פינחס — שאמר בהתחלת ההתוועדות:²

כאשר אומרים "לחיים" — מכוונים גם ברכה עבור בני הבית. רבינו הזקן הדריך את החסידים, שכאשר נמצאים במסיבה ואומרים ברכת לחיים עבור משפחת החסידים ובני ביתם, יאמרו לחיים לכלל ישראל בכל מקום שהם.

זו היתה התחלת ההתוועדות של י"ב תמוז, אשר, ע"פ דברי בעל הגאולה עצמו, הרי זה לא רק יום חג גאולתו הוא, אלא גם "יום חג גאולת עוסקי הרבצת התורה", "את מחבבי תורתנו הק'", ועד "את אשר בשם ישראל יכונה", כמ"ש במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה בשנת תרפ"ח.³

ומזה מובן, שזוהי הוראה עבור כל אלו שהשתתפו באותה התוועדות, וגם עבור המשתתפים בכל התוועדות של חסידים בכלל, והתוועדות של י"ב תמוז בפרט.

ב. ענין זה קשור גם עם סיפור בעל הגאולה והשמחה בהמשך אותה התוועדות בנוגע לבר-מצוה שלו:

ובהקדים — שענין הבר-מצוה קשור גם עם גאולה ויציאה לחופש, כי, כיון שהיצה"ר "אקדמי" טעניתא⁴, וכדברי הגמרא במסכת סנהדרין⁵: "מאימתי יצר הרע שולט באדם משעת יצירה או משעת יציאה (כשיוצא ממעי אמו) כו'", ואילו היצ"ט מתחיל פעולתו בגלוי ביום הבר-מצוה, שלכן נאמר בזה"ר על יום הבר-מצוה: "אני היום לידתך"⁷, הרי עד יום הבר-מצוה נמצא יהודי ב"בית-האסורים" אצל היצה"ר.

(4) זח"א קטט, א"ב.

(5) צא, ב (ובפרש"י).

(6) ח"ב צח, א. קא, א.

(7) תהלים ב, ז.

(1) ראה שיחת י"ב תמוז תש"ח ס"ט

(סה"ש תש"ח ע' 241). וש"נ.

(2) סה"ש קיץ היש"ת ע' 155.

(3) אג"ק שלו ח"ב ע' פ ואילך. וש"נ.

ובכן: בנוגע לבר־מצוה — מספר בעל השמחה והגאולה בהתוועדות ה"נל" — הי' סדר מסודר בבית הרב, היינו, אצל נשיא חב"ד, שהיו מציעים להבר־מצוה שישאל דבר־מה.

וכפי שמספר שם, שכך הי' כאשר אדמו"ר האמצעי נעשה בר־מצוה, שבסעודת־המצוה אמר לו רבינו הזקן שישאל דבר־מה. ועד"ז כאשר הצמח־צדק נעשה בר־מצוה — שהי' זה בחיי רבינו הזקן ובמסיבה שישב בראשה — אמר לו רבינו הזקן שישאל דבר־מה. וכן הי' בשעת הבר־מצוה של הנשיא שהי' ממלא מקומו של הצ"צ — אדמו"ר מהר"ש, וכן בבר־מצוה של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכן בבר־מצוה של בעל הגאולה, בי"ג תמוז תרנ"ג, שאביו אמר לו שישאל דבר־מה ("פרעג עפעס").

ושאל אצלו: כתוב בסידור "נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך". ולכאורה, מהי השייכות של קיום מצוה זו לענין התפלה? — ואם הענין של אהבת ישראל צריך להיות תיכף בבוקר, היו צריכים לקבוע זאת יחד עם ברכות השחר, בהתחלת היום.

והשיב לו אביו, כ"ק אדנ"ע: אב שיש לו הרבה ילדים, הנה עיקר התענוג שלו, בראותו שיש אחדות ביניהם. וכיון שענין התפלה הוא בקשת צרכיו, הן צרכים גשמיים והן צרכים רוחניים, הנה קודם הבקשה צריכים לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים, והרי הנח"ר הכי גדול הוא כשהקב"ה רואה שבנ"י הם באחדות. ולכן קבעו לקבל מצות עשה של אהבת ישראל קודם התפלה דוקא.

ובכן: נוסף על הזכרת ענין הבר־מצוה שקשור עם יום הגאולה בכלל, והזכרת הרביים הנשיאים של תורת חב"ד — ישנו גם קישור פנימי בתוכן הענין להתחלת ההתוועדות, שבאמירת לחיים כולל כל אחד את עצמו ובני ביתו עם כל בניי בכל מקום שהם.

ג. והענין בזה:

גם כאשר מדובר אודות יהודים כאלו שהוא אפילו לא יודע היכן הם נמצאים, ועאכו"כ שאינו יודע המהות שלהם, האיכות והכמות וכו' — הנה גם אותם הוא כולל באותה אמירת לחיים.

והרי ע"פ תורה — שזוהי מציאותו של יהודי — כאשר כמה ענינים נכללים בתיבה אחת, מהוה הדבר הוכחה שמציאותם אחת.

וכמדובר כמ"פ⁹ שענין זה מתבטא בהלכה בנוגע ל"שעטנז", שצ"ל שוע טווי ונוז ביחד¹⁰, שזהו לפי ששלשתם נרמזים ונכללים בתיבה אחת: "שעטנז".

ובפרט בענין של קדושה שענינה אחדות — שההתאחדות והאחדות שנעשית בענינים שנכללים באותה תיבה היא עוד יותר, כמ"פ ככה, ועד — באין ערוך.

ועאכ"כ בתיבת "לחיים" — שענין החיים הוא אחדות, שהרי פירוד ענינו היפך החיים, וכמבואר בזהר¹¹ בפירוש הכתוב¹² "ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון", שכאשר ארבע היסודות הם באופן של חיבור, "חברון", הרי זה ענין של חיים, ואילו ענין היפך החיים מתבטא בפירוד של ארבע היסודות, ויתירה מזה ("און נאָך העכער") — פירוד הנשמה מהגוף, ועד להפירוד ח"ו מהמעמד ומצב ד"אתם הדבקים בהו' אלקיכם (שע"י דביקות זו) חיים כולכם היום"¹³, באופן נצחי, כדברי המדרש¹⁴: "כיום הזה שהוא קיים כו' ומאיר כו'".

ד. ומזה מובן א' מהנקודות עיקריות בענינים שי"ב תמוז צריך לפעול התרעננות והתחדשות ("אָפֿ־פּרישן") ועד שיומשך בפועל ב"המעשה הוא העיקר"¹⁵:

כשם שכל אחד רוצה עבורו את ענין החיות, הן בחיים גשמיים והן בחיים רוחניים, וגם יחד — כך צריך לכלול את כל ישראל בכל מקום שהם, ולא באמירת לחיים נפרדת, אלא באותה אמירת לחיים, ועד שהא בהא תליא — "ברכנו אבינו" כאשר "כולנו כאחד"¹⁶.

ולכן: כאשר מזכירים "דבר מלכות" זה — וכאשר "נזכרים" אזי "נעשים"¹⁷ — הרי זו שעת הכושר לא רק לומר "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך", אלא שענין זה יומשך בהחלטה טובה, ומתוך תוקף שיבטל מלכתחילה את כל המניעות ועיכובים בנוגע לקיום ההחלטה בפועל למטה מעשרה טפחים במשך כל השנה כולה, עד לי"ב-י"ג תמוז הבע"ל.

תנחומא ר"פ נצבים. יל"ש עה"פ (רמז תתכד).

(9)

15) אבות פ"א מי"ז.

10) נדה סא, ב.

16) גוסס ברכת "שים שלום" בסיום

11) ח"א קכב, ב (במהנ"ע).

תפלת העמידה. וראה תניא פל"ב.

12) חיי שרה כג, ב.

17) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון

13) ואתחנן ד, ד. וראה אבות דר"ג

שוכבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א)

ספל"ד.

פכ"ט.

14) הובא בפרש"י נצבים כט, יב. וראה

ובפרט ששנה זו היא שנת הארבעים, שאז צריך להיות הענין ד"קאי אדעת' דרבי"18 בכחות עצמו, וגם הכחות ש"נתן הוי' לכם"19 מלמעלה.

ה. וכדי שכל זה יומשך בפועל, ומתוך שמחה וטוב לבב, צ"ל ענין שיחול עליו מיד — אמירת לחיים כפשוטו על כוס יי"ש (כמוזכר בהתוועדות הנ"ל²), או יין וכיו"ב.

ולכן, מן הנכון שאכן יאמרו "לחיים", כולם ביחד, ובקול גדול, ומתוך ניגון בשמחה גדולה, באופן שיגיע לכל ישראל בכל מקום שהם. ולהמשיך את הענין ד"ברכנו אבינו", כיון ש"כולנו כאחד".
[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן ניגון שמחה].

* * *

ו. כאמור לעיל (ס"ד) — הרי זה הזמן ד"ארבעין שנין", שאז "קאי איניש אדעת' דרבי"18,

והיינו, שאפילו מי שהוא רק בדרגת "איניש", מלשון "עקוב הלב גו' ואנוש הוא"20, שמורה על ענין החלישות כו', וכידוע שהשם "אנוש" הוא היותר פחות מבין ד' השמות שבהם נקרא האדם²¹, ולכן, מה שנקרא בלשון הקודש בשם "אדם", הנה בלשון תרגום (שביחס ללשון הקודש הרי זה כמו חול לגבי קודש) נקרא בשם "איניש" — הנה לאחרי ארבעין שנין נעשה גם אצלו הענין ד"קאי אדעת' דרבי",

וכפירוש רש"י בגמרא¹⁸: "לדעת סוף דעתו ותבונתו", ובפירושו על החומש (תושב"כ — חכמה שבתורה²²), בפ' תבוא²³, מוסיף: "וחכמת משנתו" — ענין החכמה.

ומבואר בזה במאמר ד"ה וידעת מוסקבא²⁴ [המאמר הידוע שבו נתבאר ענין הנסיונות ומניעות ועיכובים כו', שעיי"ז נעשה ענין של הרמה כו', והרי זהו גם תוכן הענין דארבעה חייבים להודות על הנס שנעשה לו²⁵, כמ"ש בקאפיטל הידוע²⁶: "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם"], שענין זה נעשה עיי"ז ש"מדקדק . . בהענינים ודקדוקי התיבות (היינו, הן

24 פ"ב (סה"מ תרנ"ז ע' ג). הובא במכתב ה' תמוז שנה זו (אג"ק חכ"ד ע' שנו).
25 ברכות נד, ב.
26 תהלים קז, ח. שם, טו. שם, כא. שם, לא.

18 ע"ז ה, ריש ע"ב.
19 תבוא כט, ג.
20 ירמי' יז, ט.
21 ראה לקו"ת שה"ש כה, א. ובכ"מ.
22 ראה תניא אגה"ק סכ"ט. ובכ"מ.
23 שם, ו.

בהענינים בכללות והן בדקדוקי התיבות) ומייגע את עצמו בזה כו", ואז "ה"ה בא לעומק פנימיות כוונתו ועצם חכמתו כו".

ובהתאם לכך, יש לדקדק גם בדברי בעל הגאולה בהמכתב המוזכר לעיל (ס"א) אודות קביעת ימי הגאולה: "ראוי הוא לקובעו ליום התוועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר כו".

ז. כאשר מדייקים בתיבות אחדות אלו, רואים שגם כאן ההתחלה היא בענין של התוועדות.

ולכאורה: מהו הקישור בין "התוועדות" עם "התעוררות לחיזוק התורה והיהדות"?

אך הענין מובן ע"פ דברי המשנה במסכת אבות²⁷ שאינו דומה מעשה היחיד למעשה הרבים (ש"זכות הרבים מסייעתן"), ועאכו"כ כאשר הענין נעשה באופן של התוועדות, ש"גדולה לגימה שמקרכת"²⁸, שאז האחדות היא לא רק של הנשמה, אלא גם של הגוף, והיינו, שהלגימה פועלת שלא זו בלבד שהגוף אינו מפריד, אלא אדרבה, הוא מסייע לענין ההתאחדות, ואז "זכות הרבים" היא ביתר שאת וביתר עוז.

וכפי שמביא שם² (מהמבואר בכמה מאמרים²⁹) הידוע בפירוש לשון הכתוב³⁰ "ישראל נושע בהוי' תשועת עולמים" — שהענין ד"תשועת עולמים" הוא כאשר ישנו הענין ד"נושע" לשון יחיד, היינו, שכל בני"הם בהתאחדות.

ולכן, גם ה"התעוררות לחיזוק התורה והיהדות" היא ביתר שאת וביתר עוז, ועד שמגיעת "בכל אתר ואתר", היינו, שבכל מקום שבו נמצאים יהודים, ניכר ונרגש שבמקום פלוני נערכה התוועדות מתוך התעוררות וקבלת החלטות טובות בנוגע ל"חיזוק התורה והיהדות".

וכדי שההתעוררות תהי' במלוא תקפה, עד "בכל אתר ואתר" — הרי זה ע"י קביעת היום ("לקובעו"), כי, קבוע אינו בטל³¹, היינו, שלמרות שינויי המקום והזמן, והעובדה שהוא רק מיעוט — אינו בטל לעולם.

וקביעת היום מתבטאת בענין ההתוועדות — שמתאחד עם כל המסובים בהתוועדות, ובאופן שנעשה קשר (לא של היפך כו', אלא) של קדושה, שמביא לידי חיזוק התורה והיהדות.

(30) ישע"י מה, יז.

(31) ראה גם שיחת י"ב תמוז תשכ"ז סל"ה

(תו"מ חכ"ח ע' 218). וש"נ.

(27) פ"ג מ"ו. פ"ה מ"ח.

(28) סנהדרין קג, סע"ב ואילך.

(29) לעי' סה"ש שם!?

ח. והדיוק בזה — "חיזוק התורה (תחילה, ואח"כ) והיהדות": לכאורה אינו מובן: הרי "תורה" היא רק פרט ב"יהדות", שכוללת תורה ומצוות ומדות טובות וכו' וכו'?

אך הענין הוא³² — שאי אפשר להתחיל ב"חיזוק היהדות" לפני שמבררים ע"פ תורה מי הוא יהודי ומהי יהדות.

ובהקדמה — שכלל שמתקרבים לביאת המשיח, נעשה הכל ברור, ונפרד הזכאי מהחייב, כלשון הכתוב בדניאל³³ בנבואת הגאולה: "יתבררו ויתלבנו ויצרפו גו'".

ובנוגע לענינו: מעולם לא שיערו שיהי צורך בהבנת התורה כדי לידע מהי יהדות, אך לאחרונה רואים בפועל ובמוחש, שגם בענין זה "שמים חושך לאור ואור לחושך"³⁴.

ולכן צריכה להיות התחלת ההתעוררות ב"חיזוק התורה"; וכאשר התורה היא אצלו בחוץ, אזי יודעים שענין היהדות נחשב אצלו ע"פ רצון הקב"ה.

ובכללות — "שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי"³⁵, והיינו, שהוא "כופר" ומסלק את כל המציאות של "עבודה זרה לו"³⁶; דבר שאינו שייך ליהדות, שאינו קשור עם מעמד הר סיני — הרי הוא כופר בו, להיותו "זר" לו; יכולים להיות בו כל מיני מעלות וכל הענינים, אבל כיון שזהו "זר" לו, לכן כופר בזה.

ט. וזהו גם מה שהראה הענין די"ב-י"ג תמוז:

היו אז טענות שאין מקום שאדם אחד יצא במלחמה כנגד מלוכה אדירה, ואסור לו להעמיד את עצמו בסכנה, ועאכו"כ להעמיד בסכנה לא רק את עצמו, אלא את תלמידיו וכל ההולכים בעקבותיו, ועד ל"את אשר בשם ישראל יכונה" — באמרם, שע"פ יהדות אסור לעסוק בעבודה בהפצת התורה והמצוות, כיון שזה קשור עם סכנה בפועל ממש בכל יום ויום.

ובפועל הי' ענין של נצחון, ועד להפיכת הלעו"ז — כמדובר כמ"פ³⁷ שהי' אז ענין מעלת הנסיון לגבי בירורים — שמלעו"ז נעשה ענין של טוב, בדוגמת "זדונות נעשו לו כזכיות"³⁸, שהם עצמם אישרו

(32) ראה גם לקו"ש חל"ג ע' 145 ואילך. (37) ראה ד"ה נתת ליראיך די"ב תמוז

(33) יב, יו"ד. תשי"א (תו"מ ח"ג ע' 179 ואילך). וש"נ.

(34) ישע"ה, כ. וראה גם ד"ה ברוך הגומל שנאמר

(35) מגילה יג, רע"א. בהתועדות פ"ה (לעיל ע' ...).

(36) ב"ב קי, א. (38) יומא פו, ב.

ומיהרו ולחצו כו', ע"ד שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים"³⁹ — "גרש יגרש אתכם"⁴⁰, וכך הי' בכמה פרטים בנוגע לגאולה די"ב-י"ג תמוז.

י. וענין זה מביא אור, הארה והעמקה, בהבנת התוצאות — שלכל לראש צריכים להיות מוכנים עם ענין המסירות נפש.

וכפי שבעל הגאולה והשמחה ביאר בשיחת י"ב תמוז⁴¹ — שאין הכוונה לחפש מסירות נפש,

— שזהו כבר ענין שאינו אמיתית עבודת ה' באמת לאמיתתו; זוהי רק עבודה פרטית, אבל לא בזה מתבטאת כללות העבודה, ועאכ"ו עבודתו של מי שיש ביכלתו לפעול על הזולת —

וכפי שמבאר שם, שזוהי מעלת אברהם אבינו — שלא חיפש מס"נ; אברהם ידע שיש לו שליחות — "ויקרא שם בשם הוי' א-ל עולם"⁴², "אל תיקרי ויקרא אלא ויקריא"⁴³, היינו, שענינו לצאת ולהכריז לעולם עד שהעולם עצמו יכריז שה' הוא "אל עולם",

— וכפי שמבאר רבינו הזקן בדרוש שבו מבואר העילוי דארבעים שנה⁴⁴, הדיוק ד"אל עולם", "ולא א-ל העולם, שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע, והוא המחי' אותם ("בעה"ב לבירה זו"⁴⁵), אינו כן כו", כי, "אין עוד מלבדו"⁴⁶, כך, שישנו רק "א-ל", שרואים אותו (גם) ע"י ה"עולם", כפי שרואים אותו ע"י ביהמ"ק ועניני תומ"צ —

ובענין זה היתה עבודתו של אברהם, אלא, שאם הי' צורך בשביל זה בענין של מס"נ, הי' זה אצלו מן המוכן, אבל הוא לא חיפש מס"נ; החיפוש אחר מס"נ, "מתי יבוא לידי ואקיימנו"⁴⁷ — הרי זה עבודה פרטית של נשמה, אבל, אין זה ענינו של אברהם בתור א' מג' האבות, "אין קורין אבות אלא לשלשה"⁴⁸, כמבואר בתורה אור⁴⁹ ש"שבחי' האבות היא ירושה לבניהם אחריהם בכל דור ודור .. ולכן אומרים אלהי אבותינו אלהי אברהם וכו', אבל שאר בחינות ומעלת הצדיקים, כגון השבטים ראובן שמעון לוי .. יש לך אדם שאין בו כלל בחי' ומדרגות אלו, משא"כ בחי' האבות צריך להיות בכל אדם כו", ולכן נדרש מכא"א מישראל אופן עבודתו של אברהם אבינו — לא לחפש

44 לק"ת תבוא מג, ג.

45 ראה ב"ר רפל"ט.

46 ואתחנן ד, לה.

47 ברכות סא, ב.

48 שם טז, ב.

49 ר"פ וארא.

39 מיכה ז, טו.

40 בא יא, א.

41 תש"ב (סה"ש תש"ב ע' 154). תש"ד

ס"ט (סה"ש תש"ד ע' 156).

42 וירא כא, לג.

43 סוטה יו"ד, סע"א ואילך.

מס"נ, אלא לחפש להכריז — "ויקריא" — ולפעול שהעולם יכריז ש"אין עוד מלבדו".

וזוהו גם תוכן הענין ד"זדונות נעשו לו כזכיות" — שמהפכים את ההעלם וההסתר של העולם להכרות אלקות, "ויקרא גו' א-ל עולם".

וזוהו מה שפעל י"ב-י"ג תמוז (כנ"ל ס"ט-י), ובמילא הרי זו גם ההוראה לכל הדורות שלאח"ז — לידע שצריך לילך ולהפיץ "נר מצוה ותורה אור"⁵⁰, "בכל אתר ואתר", אלא, שאינו יכול לעשות זאת לבדו, ולכן צ"ל תחילה "התוועדות", שאז "זכות הרבים מסייעתו"; וכאשר יש צורך במס"נ — אין זו מניעה, אבל, לא זו היא השליחות שלו, ואין זה הענין ד"לעשות לו ית' דירה בתחתונים"⁵¹ (זהו רק פרט כו', כנ"ל בארוכה).

יא. וכל זה חוזר ומתחדש במיוחד בשנת הארבעים, שאז "קאי (אפילו) איניש אדעתי דרבי":

יש לפעול ב"חיזוק התורה והיהדות" — שלאחרי שידועים ע"פ התורה מהי יהדות, אזי פועלים בזה חיזוק.

והחיזוק אמיתי בא לאחרי הקדמה של "התעוררות" ("התעוררות לחיזוק התורה והיהדות") — שענינה הוא בפשטות, היפך השינה. וכדי לבוא להתעוררות, שיתעורר בכל ענינו — הרי זה עי"ז שיש תחילה "התוועדות" ("התוועדות והתעוררות כו'"), שמתאחד עם בני"ש שבסביבתו.

וענין זה נעשה ב"עת רצון" — שהרי תפלת הציבור היא תמיד "עת רצון"⁵², ופועלת "ענני גו"⁵³.

ואז בודאי "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"¹⁹, כמבואר בדרוש של הצ"צ⁵⁴, דקאי על המוחין שבראש, שזהו"ע הדעת, עינים ואזנים (חו"ב), ונמשך גם ב"לב", מקום משכן המדות, ואז נמשך אח"כ בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, במחשבה דיבור ומעשה, ו"המעשה הוא העיקר"¹⁵, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

53) תהלים סט, יד.

50) משלי ו, כג.

54) ראה אוה"ת תבוא ע' תשכב (ועוד).

51) ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז.

הובא במכתב שבהערה 24. וראה גם תו"מ

ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

חל"ז ס"ע 243. וש"נ.

ובכ"מ.

52) ברכות ת, רע"א.

הוספה

א

[ער"ח סיון, השי"ת]

מכתבו קבלתי. ונהנתי במאד מאד מה שכותב אָפּען. אף שנתבהלתי לשנים: א) די ברייטקייט פון שרייבען „אונז פעלט קיין חסידות אונז פעלט קיין הדרכה“, ומקדים לזה כי „תודה לה' יש לי לב מרגיש“ (ב) מה שלוקח ע"ע לפסוק דינו של.. „פך השמן של **הבעש"ט**“ וחותרך הדין בפשיטות, אשר „**ויעמוד** השמן!“ – ועדיין לא עברו, כשכתב זאת, ג"ח מיום יו"ד שבת!

– ובמש"כ בנוגע אלי, קמחא טחינא טחין. איני יודע מה ספרו לו, ואיני אחראי בעד זה. אבל יודע ברור, אָז מיר פעלט חסידות און מיר פעלט הדרכה און נאָך און נאָך. ואיני מעלים זה מזולתי (ידוע פתגם מהרשני"ע: נאָרען קען מען אָפּפאַרען נאָר זיך), אמרתי זה מאז, ואומר אני זה גם עתה. און איך דאָרף ניט קיין עבודה אָף זאָגען דאָס. – (איך שרייב ניט אָז עס פעלט מיר רבי, וואָרום איך וויל זיין זיכער, אָז דער רבי וועט מיר ווייטער פירען. וואָרום אויב ח"ו כו', איז ווי קען מען זיין אָזוי) – אלא, ווי וועט זיין מיט חסידים – דאָרף דאָס דער רבי באַזאָרגען, דאָס איז **זיינע** אחריות.

החותרם בברכת החג

מ. שניאורסאהן

א

מצילום כתי"ק, בשולי מכתב כללי-פרטי בתאריך זה – נדפס באג"ק ח"ג אגרת תריד. – קטעים אלו אל הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"מ וכו' מוה"ר ישראל נח שיי בעליניצקי. נדפס ב"היכל מנחם" ח"א ע' יג; ע' לה ואילך. "ישראל נח הגדול" (בעליניצקי) ע' 117 ואילך; ע' 302 ואילך. אגרות נוספות אליו – אג"ק חכ"ט אגרת יאקסו, ובהנסמן בהערות שם. ג"ח: = ג' חדשים.

ובמש"כ בנוגע אלי: לענין קבלת הנשיאות.

קמחא טחינא טחין: ע"פ סנהדרין צו, ב. ועוד.

ידוע פתגם מהרשני"ע: ראה גם אג"ק ח"י אגרת ב'תתקצא, ובהנסמן בהערות שם. וראה תו"מ התועדויות חמ"ז (תשכ"ו ח"ג) ע' 173 (בשם רבותינו נשיאינו). וש"נ.

ב

[א' ר"ח תמוז השי"ת]

... לפי הצעתו, בדעתי לכתוב להרה"ג טאָלעדאָנג' שיי, ונא להודיעני אין וואָס קאָכט ער זיך: נגלה, קבלה, דרוש, רמז?

ג

[ערב שבת קדש י"ג אלול השי"ת]

זה עתה קבלתי מכתבו מה' אלול. ות"ח, אשר שמחני בהודיעה אשר שלום לו ולכב"ב שיי ונמצאים כבר באה"ק ת"ו.

באיחול ... — המחכה לבשו"ט ממנו.

ומש"כ שנמצא הוא במ"ש — הנה בכלל, פליאה על אני"ש שבאו לפלטרין של ממה"מ הקב"ה ותמהים אם זה פועל איזה שינוי בהם.

ובנוגע אליו, הרי כיון שנסע בהסכם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנה וועט ער עם פירען אויך באה"ק ת"ו, ובמילא האָט ער ניט וואָס דאָ צו דאגה'נען, וואָרעם דער רבי האָט דורך געפירט שווערערע זאָכען אויך. ומה טוב, אם יחפש אחרי משרת רב, שו"ב וכיו"ב, שיוכל להשפיע על סביבה לקרבם לדא"ח. והמ"ש שעדיין יש לו — זאָל ער אויסניצען בלימוד תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. ועפמשי"כ בתו"א (יט, ג).

הפ"נ שלו אקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. ובטח יברכו ואת כב"ב שיי להמצטרך להם בגו"ר.

ב

השלמה (מצילום האגרת) להנדפס באג"ק ח"ג אגרת תרלד*, למהור"מ ליפסקער [ומקומה שם — אחרי ד"ה ידידנו]. נדפסה בקובץ מכתבים (ליפסקר, תשע"ב).

ג

מצילום כתי"ק, על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה — נדפס באג"ק ח"ג אגרת תשכט. במ"ש: = במרה שחורה.

ד

[שלהי הישי"ת]

חלק הגג שמצד הקבר בלי מכסה [כיון שגם כהנים באים להתפלל, ואהל מביא את הטומאה (שו"ע יו"ד סימן שעא)]

*

מחיצה סביב הקבר [כדי שיוכלו כהנים לעמוד בסמיכות אליו (עד ד' טפחים) ולא בריחוק 4 אמות (שם סעיף ה')]

*

האהל והמצבה בפשטות בלא קשטים וכו' – (ברית עולם הובא בעיקרי הד"ט ליו"ד ה' קבורה סי' יט)

*

למעט – עד כמה שאפשר – בבנין האוהל במיני מתכות. [מתכות מטמא ביותר בטומאת מת (רש"י פסחים י"ד, ב, ראב"ד הלכות טומאת מת פ"ה ה"ג)].

ה

[ט' אלול תשי"ג]

... ער זאָל וויסען אַז ער שפילט זיך מיט פייער, כי לא עמדי מנהל הוא סכסוכים, אלא עם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר גם בחיים חיותו בעלמא דין הי' בדי' אמות של עלמא דקשוט, ועאכ"ו עתה, דאשתכח יתיר בכולהו עלמין הן בעולמות העליונים והן בעולם הזה הגשמי. וככל אשר יקדים לשוב אל ה' בלבב שלם ולתקן את מעשיו שעד עתה, והעיקר בהנהגה הנוגע לפועל מעתה וכפי תוכן מכתבי, יקדים ג"כ הברכה בשבילו וב"ב שיחיו.

ד

הוראות בקשר לבנין האהל על הציון הק' של כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע. נדפסה ב"מ מלך" ח"ג ע' 1111.

מחיצה סביב הקבר .. שיוכלו כהנים .. ד' טפחים: ראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תנב. ימי בראשית ריש ע' 243. קונטרס "אשכבתא דרבי" ע' 105 ואילך. וראה שו"ת שארית יהודה למהרי"ל מיאנאָוויטש (קה"ת, תשס"ט) יו"ד סי' מא"ב, לענין הגדר סביבות הציון בהאדיטש (נסמן באג"ק ח"ו שם. ח"א אגרת ג'תרח, ובהנסמן בהערות שם).

ה

דאשתכח יתיר בכולהו עלמין .. בעולם הזה הגשמי: זח"ג עא, ב. הובא ונתבאר בתניא אגה"ק סד"ך וביאורו.

אז אָךְ און וויי, אַז בחדש הרחמים דאַרפמען ניצען אַזעלכע ווערטער, מציל זיין אַ אידן מלהיות, ח"ו, חובל בעצמו ובבני ביתו שיחיו בגשמיות וברוחניות...

בברכת כוח"ט

מ. שניאורסאהן

ן

[ז' אד"ר, ה'תשכ"ז]

מאשר הנני קבלת מכתביו והפ"נ שיקראו בעת רצון עה"צ הק',
... בברכה לבשו"ט.

לשאלתו למה לא.. עניתי על הפ"נ — פשוט כי המענה בכיו"ב שייכת לה'.
אלי — אישור קבלתם וכו'.

ז

[כח' אד"ר, ה'תשכ"ז]

מאשר הנני קבלת המכתב מיום כ"ג אד"ר והקודמו,
... בברכה לפורים שמח.

בכל המכ' דז' אד"ר — הנה אך אחת מצא להעיר.. בהנוגע להפ"נ! אמת
בזה בא בקול רע"ג (שנשבר לבו וכו')! וסיבת הרע"ג? על כתבי (שלפענ"ד) מה
שנוגע הוא ה**בפ"מ** — מילוי הבקשה שבהפ"נ **בפועל** (ולא מה **שיכתבו** עד"ז)
— וזה צ"ל בא מהקב"ה על אתר! ההשתל' לשב"ל — לא זכיתי להבין.
ז"ע נת' המכ' דאדר"ח אד"ש.

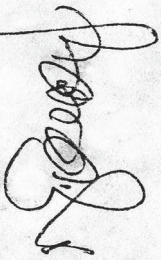
ן

מצילום כתי"ק, על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה — נדפס באג"ק חכ"ד אגרת ט'רפד.
לשאלתו .. על הפ"נ: בהמשך לזה, ראה לקמן אגרת הבאה.

ז

מצילום כתי"ק, על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה — נדפס באג"ק חכ"ד אגרת ט'רצ
(בתאריך כ"ה אד"ר, ה'תשכ"ז).
בכל המכ' דז' אד"ר .. בהנוגע להפ"נ! : ראה לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.
רע"ג: = רעש גדול.
לשב"ל: = לשברון לב.

רשמתי לכם את... יענית על תלמידי -
פאזי פ. האנד פפוז אפוד תלמידי
תלמידי - אישור (לפני אפי)

בברכה לכולם מאת

בברכה לכולם מאת (לפני רבא לצ"ג) ובכ"מ. יהוא

דפי ראש פד אמר - הנה על אמת אמת
אמיתי... גורעל ארץ אמתי כזה קול
קול ראש (אקטבל אזונו) ויסודי הילע?
על תלמידי (אקטבל אזונו) אמתי כזה קול
על תלמידי (אקטבל אזונו) אמתי כזה קול
פורים קטל... גדול: כל נק' בסי' אדה"ז

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

בקשר עם יום ההילולא השמונה-עשר
ג' תמוז ה'תשע"ב
ויהי רצון שנלך בדרכיו אשר הורנו נצח סלה ועד
ולזכות השלוחים והשלוחות ויוצאי חלציהם שליט"א
להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם הק'
באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקדושות
לקדש שם ליובאוויטש ושמו הקי' של רבינו
ותהי' יד השלוחים על העליונה במילוי השליחות בשלימות
מתוך הרחבה אמיתית ונחת חסידותי מיוצ"ח ומתוך בריאות הנכונה

נדפס על ידי ולזכות
הרה"ת ר' **אהרן יעקב בן יפה דישקא** וזוגתו מרת **שאשא דבורה בת שרה**
בתם **חנה בת שאשא דבורה** ובנם **ירחמיאל אברהם דוד בן שאשא דבורה**
פרוש

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות
ולהצלחה רבה ומופלגה ולהתברך בכל מילי דמיטב
בכל אשר יפנו ובכל המצטרך בגשמיות וברוחניות